

hmeljar

HMELJARSKA ZADRUGA

**GLASILO HMELJARSKE
ZADRUGE z o. j. v ŽALCU**

ŽALEC, FEBRUAR 1947
Leto II. Štev. 2

**ŽALEC, središče
slovenskega
hmeljarstva**

Važni hmeljarski sestanki

V zvezi z izvajanjem gospodarskega načrta za leto 1947 se bodo vršili po spodaj navedenem redu po vsem našem hmeljskem okolišju sestanki hmeljarjev, na katerih bodo ob sodelovanju okrajnega ljudskega in okrajnega OF odbora Čelje-okolica postavljene smernice za bodoče delo.

Dnevni red teh sestankov bo naslednji:

1. Prodaja in izplačilo hmelja;
2. Razširitev hmeljskih nasadov;
3. Možnosti načrtnega skupnega obdelovanja.

Sestanki se bodo vršili po naslednjem redu:

- 17. febr. ob 15. uri v Št. Pavlu v Domu ljudske prosvete;
- 17. februarja ob pol 18. uri v Grižah v šoli;
- 18. februarja ob 15. uri na Gomilskem v šoli;
- 18. februarja ob pol 18. uri pri Št. Juriju ob Tab. v šoli;
- 19. februarja ob 15. uri v Škofji vasi pri Canku;
- 19. februarja ob pol 18. uri v Gotovljah v šoli;

- 21. februarja ob 15. uri v Šmartnem ob Paki v šoli;
- 21. febr. ob pol 18. uri v Št. Petru v Domu ljud. prosvete;
- 23. februarja ob 9. uri dop. v Petrovčah v dvorani KLO;
- 23. febr. ob 14. uri v Braslovčah v Domu ljud. prosvete;
- 23. febr. ob 17. uri na Polzeli v Domu ljudske prosvete;
- 25. februarja ob 13. uri na Zg. Ponikvi v šoli;
- 25. febr. ob 18. uri v Žalcu v Domu ljudske prosvete;
- 26. febr. ob 15. uri na Vranskem v Domu ljud. prosvete;
- 26. februarja ob pol 18. uri v Prekopi v gasilskem domu;
- 28. febr. ob 15. uri v Št. Ilju pri Velenju v Domu ljudske prosvete.

Na teh sestankih se bomo pogovorili, kakor je razvidno iz dnevnega reda, o življenjsko važnih vprašanjih in postavili osnove za razvoj našega hmeljarstva, pozivamo vse zadružnike, da se polnoštevilno udeležijo. Zlasti bo važna zadnja točka za male hmeljarje in agrarne interese, katerim bo tako dana možnost, da se v polni meri vključijo v načrtno hmeljarjenje.

Več vneme pri obnovi hmeljarstva

Prav kakor po prvi svetovni vojni kažejo hmeljarji premalo vneme, da bi čimprej obnovili hmeljnike in spravili naše hmeljarstvo na staro višino. V časih živežne stiske med vojno in takoj po njej je bilo kaj prav, da so naši gospodarji skrbeli predvsem za to, da družina ni stradala. Za denar se je malo in slabo jedlo, da ne govorimo o drugih potrebščinah, ki jih za kup denarja nisi mogel dobiti, če jih nisi pridelal doma odnosno zamenjal zanje živež. Če bi ne bila zadnji dve leti suša, bi bili že davno iz teh samopreskrbnih načinov ter bi se povrnili nazaj k denarnemu gospodarstvu.

Zadnje mesece je kazalo, kakor da bodo še nadalje imeli prav oklevači, saj je nebo zelo skoparilo s padavinami. Sedaj pa se je tudi v tem pogledu korenito izpremenilo in se nam, kolikor se da iz raznih okolnostih sklepati, kar ni bati letos suše. S tem odpade tudi dosedaj do neke mere upravičljiva težnja po samopreskrbi. Ta preokret nam pa odpira že več desetletij preizkušeni izhod v hmeljarstvo. Seveda se vsiljuje tudi hmeljarjem samoumevno vprašanje, kako dolgo bo hmeljarstvo donášalo dohodke in če ni kriza že kar pred vrati.

Na eni strani je res, da noben prerok ni doma upoštevan, na drugi strani pa se je treba ozreti po svetu, kaj pravijo k temu drugi večji okolišči, ki imajo v igri še večje pologe kakor pa mi. Poglejmo, kaj pravi k vsemu temu »Český chmelař«, glasilo tamošnjih hmeljarskih društev v svoji letošnji februarški številki.

»V početku novega leta je umestno presoditi — piše ta list — kakšni so pogoji za hmelj v letu 1947 glede na stanje hmeljskega tržišča. Pri tem je vzeti za podlago dognanja iz letine 1946.

Prvo takšno dognanje je, da naš hmelj spet prvači na svetovnem trgu, čeprav si sami tega nismo povsem v svesti. Pokazalo se je, da je strah pred dovozom ameriškega hmelja na evropsko celino, s čemer so operirali pri snovanju cen za lanski hmelj, odstranjen, saj bi to značilo voziti drva v gozd. Da smo z našim hmeljem vzdržali na kontinentu in na izvenevropskih trgih, se imamo zahvaliti tradicionalni kakovosti srednjeevropskega žlahtnega hmelja. Tega zopet iščejo ter smo zopet zavzeli pozicije, ki smo jih izgubili z okupacijo in nastopom vojne. S svetovnega hmeljskega trga so potisnjene Poljska, Rusija in Francija; Jugoslavija za polovico; Anglija nam več ne konkurira. Za svetovni trg žlahtnega hmelja pridejo v poštev Čehoslovaška, Nemčija in Jugoslavija. Izvozne možnosti le-teh so pa doslej omejene. Vse te tri države so imele 1946 leta na razpolago 142.000 cst, to je za petino manj kakor je izvozila CSR sama v letu 1937. Te tri države imajo danes izvozni monopol. Razvoj je šel letos tako daleč, da same odločajo, katerim državam dajo hmelj, kajti povpraševanje daleč prekaša razpoložljive količine. Te države morejo delati s hmeljem tako, kot počnejo druge države z bombažem, volno, kožami, barvastimi kovinami, rižem, iz katerih vlečejo te države dohodke in so zanje vir deviz. Letošnja prodaja hmelja se je vršila brez vsakega konkurenčnega boja. Borimo se samo proti nižji ceni, pri čemer bomo tudi v drugih okoliščinah z našim kvalitetnim blagom pridobili.

Kako dolgo pa še utegne trajati to izredno stanje nekaterih svetovnih surovin? Strokovnjaki pričakujejo, da pred letom 1954/55 ne bo prišlo do svetovne krize v prodaji in cenah. Hmelj povsem zavisi od potrošnje piva,

ki pa je odraz gospodarskega položaja v dotičnih državah. Iz tega sledi, da bo v izvenevropskih državah, kjer je poraba piva že daleč prekoračila predvojno višino in v mnogih primerih niti ni mogla biti izpolnjena, tudi po dobi gospodarske konjunktore obdržala današnji konzum piva ali se bo še povečal (n. pr. v USA in Angliji po odpravi sedanjih omejitev v predelavi surovin). Na evropskem kontinentu pa bo v letu 1947 potreba piva dosegla tri četrtine predvojne proizvodnje.

S porastom potrebe piva raste tudi potreba po hmelju. Pa še z eno okolnostjo je treba računati pri zvišanem povpraševanju po hmelju. Med vojno in še danes vari cela vrsta držav slabo pivo. V letu 1947 se bo s postopnim zboljšanjem preskrbe zboljšalo pivo, s čemer se dvigne tudi poraba hmelja. Na vprašanje, če bo produkcija hmelja 1947. leta zadostovala potrebi, pa more dati odgovor le narava.

Tako Čehi. Mnogo teh besed, da ne rečemo vse, velja tudi za naše razmere. Naj se ne bi ponovil primer po prvi svetovni vojni, ko so šele visoke cene 1923. leta podžgale hmeljarje k obnovi in smo potem prišli v krizo z obilnimi in mladimi nasadi, namesto da bi imeli že v dobi konjunktore takšne nasade in bi jih v dobi krize obnavljali. Naša ljudska oblast bo ob sodelovanju naše zadruga izdatno podprla zlasti male hmeljarje tako s ceninami krediti za hmeljevke kakor s strojnim obdelovanjem in skupnim sušenjem, tako da ne bo imel nihče izgovora, da ni mogel obnoviti svojih hmeljišč in tako pripomoči po svojih močeh k skupnim naporom načrtnega gospodarstva.

o gnojenju z dušikom pozimi

Hmelj je rastlina, ki potrebuje silno veliko hranilnih snovi, katere črpa iz zemlje. Zato nudimo hmeljski rastlini hrano v obliki dobro uležanega hlevskega gnoja, katerega je v gospodarstvu vedno premalo in dodatno tudi v obliki umetnih gnojil. Če hočemo doseči obilen hmeljski pridelek, ne zadostuje samo hlevski gnoj, ker ne vsebuje vseh hranilnih snovi v taki množini, kakor jih ravno hmelj potrebuje, temveč mu moramo dodati še umetna gnojila.

Večkrat smo v »Hmeljarju« že napisali in menda ne bo odveč, če zopet ponovimo, koliko dušika poleg drugih hranilnih snovi sprejme hmeljska rastlina. Po Doerellu vsaka hmeljska rastlina na leto okoli 20 gr čistega dušika. Poudariti je treba, da rastlina izrabi samo okoli 80% razpoložljivega dušika. Po obiranju potuje ena četrtnina dušika zopet nazaj v koreniko, kjer se založi kot rezervna hrana za prihodnje leto. Vendar ga mora imeti hmeljska rastlina malo več v zemlji, da ga lahko vsaj potrebno množino dosežejo korenine. V mokrem letu ga dobijo več, ker ga voda dovaja več koreninam kakor pa v suhih letih, seveda se ga tudi v deževnih letih več izpere v spodnje plasti zemlje.

Zakaj navajam ravno dušik in druge hranilne snovi, ki so hmeljski rastlini prav tako ali še bolj potrebne? Tu hočem namreč opozoriti hmeljarje na dejstvo, da v Savinjski dolini hmelju navadno dodatno gnojimo, zlasti če je v rasti zaostal, z lahko toplivim dušičnim umetnim gnojilom — čilskim solitrom. Zelo radi trosijo hmeljarji čilski soliter pri obsipanju hmelja v drugi polovici junija, da mu v rasti hitro pomagajo ter ga s tem prisilijo, da

nastavi več cvetja. Kakor vse kaže, letos tega gnojila in tudi drugih hitro učinkujočih dušičnih umetnih gnojil, menda ne bo na razpolago, zato bi bilo priporočati, da vsak hmeljar založi svoja hmeljišča pravočasno, to se pravi, že sedaj pozimi z dušikom. Lahko topljivih dušičnih umetnih gnojil sicer nimamo, imamo pa dovolj težko topljivega apnenega dušika, ki zelo dobro učinkuje na hmelj, če ga raztrosimo primerno množino po hmeljišču že v jeseni ali pa pozimi. Če ga hmelju trosimo okoli sadike spomladi, se lahko zgodi, da robovi listov porjave. To ne bi bilo še tako hudo, če se ne bi posušili tudi robovi lističev kobil, kar zelo kvari kakovost pridelka.

Hmeljarjem, ki nameravajo trositi apneni dušik ali nitrofoskal šele pozno spomladi v svojem hmeljišču, je priporočati, da ga raztrosijo v primernih količinah že pozimi. Kakšno količino apnenega dušika je treba vzeti na 1000 sadik hmelja, je težko reči, ker niso vse njive enako založene s hlevskim gnojem. Tudi je gnojenje s samim dušikom zelo nevarno, ker hmeljska rastlina pri takem enostranskem gnojenju lahko »zdivja« in nastavi le redko cvetje ter razvije »kravice«. Zato mora vsak hmeljar spomladi trositi okoli sadike še kalijevo sol in superfosfat. Navedena umetna gnojila ima Hmeljarska zadruga na zalogi in so hmeljarjem vedno na razpolago.

Na slabo gnojenem hmeljišču raztrosimo 100 kg apnenega dušika ali 200 kg nitrofoskala na 1000 sadik, oziroma na dobro pognojeni njivi 50 kg apnenega dušika ali 100 kg nitrofoskala na 1000 sadik. Spomladi še dodatno kakih 30 do 50 kg kalijeve soli in 70 do 100 kg superfosfata na 1000 sadik. Nikakor ne smemo trositi apnenega dušika v hmeljišču, ki smo ga pognojili s hlevskim gnojem po obrezovanju okoli štorov. Katera množina umetnih gnojil najbolj odgovarja njegovi njivi, mora seveda hmeljar sam presoditi.

Če bomo na ta način gnojili v zimskem času hmeljišča z apnenim dušikom in spomladi še s kalijevo soljo in superfosfatom, potem se nam ni treba bati, da smo svoja hmeljišča premalo založili z dušikom, ampak smo izvršili polno gnojenje hmelju, v nasprotnem primeru bi se moglo letos celo dogoditi, da bi pridelali znatno manj hmelja kakor lani.

Č. F.

Mehanizacija vinogradniškega dela v Sovjetski zvezi

Dejstvo je, da je vinogradništvo poleg hmeljarstva tista panoga poljedelstva, ki zaradi svoje intenzivnosti zahteva obilico delovnih sil. Uporaba ročnega dela ne ustreza pogojem donosnega gospodarstva. Prav tako ne da vprežna živinska sila zares zadovoljujočih uspehov. Odtod prizadevanja, da se delo v vinogradu čim bolj mehanizira in da se najdejo orodja in stroji, ki bi povsem ustrezali sodobnim zahtevam modernega kmetovanja. V tem pravcu vlaga SZ velike napore. Sovjetski konstruktorji so izdelali celo vrsto strojev, ki nudijo možnost mehanizacije najtežjih del v vinogradništvu.

Tako je izdelala tovarna »Oktobrska revolucija« plan-tažni plug PU 70-50, s pomočjo katerega se mehanizira rigolanje zemljišča za vinograd, in kateri nadomešča dnevno 160 do 1000 ročnih delavcev.

Vinogradniški zavod je izdelal v svojem oddelku za mehanizacijo plug za kop, obsipanje in odoravanje vinograde, ki nadomešča delovno moč 250 do 300 ljudi dnevno.

Izdelali so trodelni agregat-kultivator, ki praši med vrstami in nadomešča pri dnevni kapaciteti do 25 ha dnevno 200 do 250 ročnih delavcev.

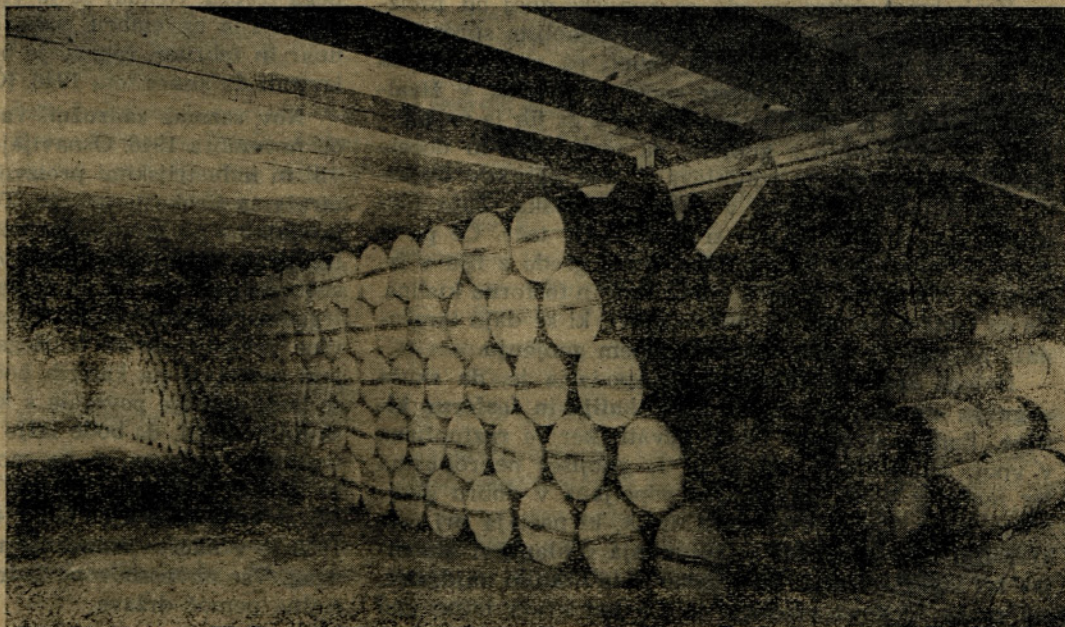
Zadnja novost je univerzalni stroj VUM-60 za drob-ljenje zemlje med vrstami, ki obenem sadi ključe. Kon-struiral ga je Vseruski zavod za vinogradništvo.

Poleg tega so izdelali stroj PU-2, ki drobi zemljo in vnaša gnojila v globino 65 cm.

Treba je omeniti še traktorsko pršilnico »Muzičenko«, ki dnevno poprška do 25 ha.

Za gornje stroje so izdelali poseben traktor »Kirovac 35« s tako ozkim razstojem koles, da z lahkoto vozi med vrstami trt.

Ker je obdelava vinograde povsem podobna delu v hmeljnikih, je prav verjetno, da se bodo dali ti stroji s pridom uporabljati v svrhu čim večje mehanizacije tudi v hmeljarstvu.

Pogled v skladišče, kjer čaka v balote pakirani hmelj na odpremo

Za boljši hlevski gnoj

Danes pač takšen naslov ni sodoben, saj povsod priporočajo umetna gnojila, poreče površen čitatelj. Naši hmeljarji vedo, da je bil, je in ostane hlevski gnoj temelj vsega kmetovanja, in da neobhodno potreben pri hmelju, če hočemo pridelati blago res najboljše kakovosti tako na pogled kakor zlasti na količino in setev hmeljske moke. Umetna gnojila so v glavnem nadomestek v sili in dodatek ter priboljšek, ki ga je treba v pravem času in pravilnem razmerju nuditi rastlinam.

Dejanska vrednost hlevskega gnoja

Hlevski gnoj je zato toliko vreden, ker vsebuje vse rastlinske hranilne snovi v zanje sprejemljivi obliki in še nudi bakterijam v zemlji, ki godnjijo prst, potrebno hrano, obenem pa zboljšuje sestav ornice. Zato se vse premalo poudarja njegova važnost, saj znatno prekaša vrednost umetnih gnojil.

Mar se da tudi v denarju izračunati vrednost hlevskega gnoja? Seveda se da, in sicer tako, da primerjamo njegove hranilne sestavine z ustreznimi umetnimi gnojili. Torej izračunamo vrednost gnoja, ki nam ga da odraslo govedo (n. pr. krava) s svojim blatom in sečjo v teku enega leta. V teh odpadkih so naslednje količine rastlinskih hranilnih snovi: 86 kg dušika, 80 kg kalija in 32 fosforne kisline. Koliko umetnih gnojil bi potrebovali za to množino hranil in koliko bi ta danes stala, nam povedo naslednje številke:

86 kg dušika je v 540 kg apnenega dušika	
po 3,80 din	2052 din
80 kg kalija je v 200 kg kalijeve soli	
po 1,62 din	324 din
32 kg fosforne kisline je v 200 kg superfosfata	
po 217 din	434 din
Skupno torej 940 kg umetnih gnojil za ceno	2810 din

Torej je gnoj ene krave v enem letu vreden že kar 2810 din, kar dokazuje gornji račun. V resnici je pa vrednost hlevskega gnoja še mnogo večja, ker ta razen hranilnih snovi daje zemlji tudi sprstenino (humus), jo rahlja in greje ter pospešuje razvoj in delovanje talnih bakterij. Te prednosti pred umetnimi gnojili pa se ne dajo izraziti v številkah. Vse skupaj pa nam dokazuje visoko vrednost hlevskega gnoja, ki se še vedno ceni.

Vsak kmet dobro ve, da se živinski gnoj od proizvodnje v hlevu do uporabe na njivi temeljito spreminja in izgublja na teži in obsegu. Vedeti pa mora tudi, da obstoji ta izguba iz organske snovi in dušika. V živalskih odpadkih je množina bakterij (v 1 gr jih je na milijone), ki se hranijo z gnojem, ga razkrajajo in docela izpreminjajo. Pri tem izpuhčeva v zrak ogljikov dvokis in vodna para ter dušik v obliki amoniaka. Zato tudi izgubi vlečan gnoj do ene tretjine svoje teže. Če pa iz gnoja odteka stran še gnojnica, tedaj gredo z njo v izgubo še rudninska hranila, kakor kali in fosforna kislina. To so izgube glavnih hranilnih snovi, ki se dajo izračunati, pa tudi ugotoviti pri praktičnem gnojenju.

Naloga vsakega kmetijskega gospodarja je, da skuša v gnoju ohraniti čim več dušika, kalija in fosforne kisline. Zadnje dvoje je lahko čuvati, ker je raztopljeno v vodi; zadostuje že, da so le tla gnojišča nepropustna ter moča iz hleva in gnojišča odpeljana v dobro gnojnično jamo. Težje je ohraniti dušik, ki nastaja pri razkrajanju beljakovin ter se spreminja v hlapljivi amoniak ter izginja v zrak. In vendar je to hranilo najdražje, saj znaša njegova vrednost le pri eni kravi letno nad

2000 din, kakor smo prej izračunali. Pa tudi ta se da večinoma pridržati v gnoju, če postopamo z gnojem tako, da preprečimo dostop zraka vanj. To pa dosežemo s tem, da ga češče dobro stlačimo, držimo stalno vlažnega in ga čuvamo pred žgočimi sončnimi žarki in vetrovi.

Za pravilno ravnanje s hlevskim gnojem je potrebno primerno gnojlišče in gnojnična jama. Najboljše in najtrpežnejše so take naprave iz betona. Toda ker prihaja tudi tu v poštev vprašanje denarja, ki ga dandanes kmetu tako primanjkuje, zato priporočamo za sedaj kot pomoč v sili domač gradbeni material: kamenje, deske, ilovico. Tudi s tem se da napraviti dobro gnojlišče, potrebno je le malo dobre volje, podjetnosti in veselja do dela, pa je taka zgradba z domačimi silami in gradivom kmalu gotova. Trud in delo bosta obilo poplačana z dobrim gnojem in obilnimi pridelki.

Pa še ena vrsta domačega gnoja je, ki ga večina kmetov še premalo upošteva: kompost ali mešanec. Koliko odpadkov je v vsakem kmetijskem gospodarstvu, ki ne spadajo na gnojlišče in vendar jih je škoda zavreči. To so n. pr. smeti, plevel, seneni drobir, odpadki zelenjave, zidni mort, blato iz jarkov, cest in živinskih napajališč, saje, pepel in slično. Vse to je treba spravljati na poseben kup, po potrebi polit z gnojnico ali strniščnico in pokriti s cestnim blatom, enkrat ali dvakrat na leto pa cel kup premetati in premešati. Čež eno ali dve leti bo iz teh odpadkov najboljše gnojilo za travnike in vrtove, pa tudi za njive. Tudi te vrste domačega gnoja torej nikar ne zametujte. (Dalje prihodnjtč)

KAKO JE Z ODPREMO LANSKEGA HMELJA

Odprema druge polovice hmelja letnika 1946 se je, kakor smo v zadnji številki poročali, zavlekla zaradi nastopivše ostre zime, ker ni mogoče krcati blaga, kakor je bilo pogojeno, na donavske šlepe v Vukovaru. Ker vremenske prilike ne kažejo, da bi se v doglednem času zboljšale, so v teku pogajanja, da bi se odprema izvedla preko Reke in se tako pospešila.

DROBNE VESTI

Kako izvažajo ČSR lanski hmelj. Do konca novembra 1946 so izvozili 8000 cst, to je eno desetino pričakovane izvoza. Nekdaj se je vršil največji izvoz v mesecih oktobru in novembru, sedaj pa se težišče prelaga na januar in februar, čeprav je bila namera, večino pridelka izvoziti do konca leta 1946. (Česky chmelař od 1. 2. 1947.)

Nov razmah zadružništva v Sovjetski zvezi se opaža od novembra 1946. Osnovljajo se zadružne trgovine z živil in industrijskimi proizvodi, da se čim bolj razprostre mreža za široko potrošnjo. Te zadrage bodo imele svoje prodajalne po mestih, industrijskih podjetjih, vaseh, železniških postajah, pristaniščih itd. Prodajale bodo po svobodnih cenah, ki pa ne smejo presežati po državnem trgovinskem uradu ugotovljene višine. Te zadružne trgovine vzamejo zaradi boljšega zalaganja z blagom v najem posestva, na katerih bodo same pridelovale, ali pa se bodo tesneje povezale s kolhozi in drugimi poljedelskimi podjetji, da bodo lažje oskrbovale svoje člane. Potrošniške zadrage so že močne organizacije, ki imajo že 28.000 prodajal in nad 36 milijonov zadružnikov. Obrat bo znašal letos okoli 45 milijard rubljev. Do leta 1950 je v načrtu osnovanje nadaljnjih 30.000 takšnih zdrug. Vse novoosnovane zadrage bodo uživale vso materialno pomoč države.